

A Bizottság határozatának összefoglalója**(2014. október 21.)****(Ügyszám: AT.39924 – Swiss Franc Interest Rate Derivatives)****(CHF LIBOR)***(az értesítés a C(2014) 7605. számú dokumentummal történt)***(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)**

(2015/C 72/07)

A Bizottság 2014. október 21-én határozatot fogadott el egy, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: a Szerződés) 101. cikke és az Európai Gazdasági Térséget létrehozó megállapodás (a továbbiakban: EGT-megállapodás) 53. cikke szerinti eljárásról. Az 1/2003/EK tanácsi rendelet⁽¹⁾ 30. cikkének rendelkezései alapján a Bizottság ezúton közzéteszi a felek nevét, a határozat lényegét és a kiszabott büntetéseket, figyelembe véve a vállalkozások üzleti titkaik védelmére vonatkozó jogos érdekét.

1. BEVEZETÉS

- (1) A határozat egységes és folytatódó jogszertéshez kapcsolódik. A határozat címzettjei részt vettek a Szerződés 101. cikkének és az EGT-megállapodás 53. cikkének megsértésében. A jogsértés tárgya a svájci frank LIBOR-hoz (a továbbiakban: CHF LIBOR) kötött svájci frank kamatderivatívákhoz (a továbbiakban: CHIRD) kapcsolódó versenykorlátozás, illetve versenytorzítás.
- (2) A jogsértés által érintett időszak során számos svájci frankban denominált pénzügyi eszköz a CHF LIBOR-t használta referenciakamatként. A CHF LIBOR értéket a British Bankers Association (BBA) határozta meg⁽²⁾. A különböző futamidőkre (különböző lejáratú periódusú hitelek) alkalmazandó kamatlábat napi rendszerességgel állapították meg a CHF LIBOR panel tagbankjai által ajánlott értékek alapján. Ezeknek a bankoknak minden munkanapon, egy bizonyos időpontig be kellett nyújtaniuk azon kamatlábra vonatkozó becslésüket, amely mellett véleményük szerint piaci viszonylatban ésszerű nagyságú, különféle futamidejű alapokat kölcsönözhetnének biztosíték nélkül a londoni bankközi pénzpiacra. Ezután a BBA kalkulációs ügynöksége, a Thomson Reuters a benyújtott értékek átlaga alapján, a három legmagasabb és legalacsonyabb javaslat kizárásával kiszámította az egyes futamidőkre vonatkozó napi CHF LIBOR kamatlábat. Az így kapott kamatlábat azonnal közzétették, így azok minden egyes munkanapon elérhetőek voltak a nagyközönség számára. A jogsértés által érintett időszakban tizenkét bank – köztük az e jogsértésben érintett két pénzintézet – vett részt a CHF LIBOR panelben.
- (3) A CHF LIBOR kamatlábak érvényesülnek többek között a CHIRD termékek árazásában is. E pénzügyi termékeket vállalatok, pénzügyi intézmények, fedezeti alapok és más globális vállalkozások használják kamatkockázati kitétségük kezelésére (fedezeti ügyletek bonyolítására mind a hitelfelvevői, mind a befektetői oldalon), közvetítői díjak generálására, illetve spekulatív célokra⁽³⁾.
- (4) A leggyakoribb CHIRD-termékek i. a határidős kamatláb-megállapodások (FRA), ii. a kamatswap-ügyletek (IRS), iii. a kamatopciók és iv. a tőzsdei határidős kamatügyletek (kamat futures). A CHIRD-termékeket EGT-szerte forgalmazzák, részben a tőzsdén kívül, részben (a tőzsdei határidős kamatügyletek esetében) a tőzsdén.
- (5) E határozat címzettjei az alábbi vállalkozások (a továbbiakban: a címzettek):
 - a The Royal Bank of Scotland Group plc és a The Royal Bank of Scotland plc (a továbbiakban: RBS), valamint
 - a JPMorgan Chase & Co. és a JPMorgan Chase Bank, National Association (a továbbiakban: JPMorgan).

2. AZ ÜGY LEÍRÁSA**2.1. Az eljárás**

- (6) Az ügyet az RBS 2011. augusztus 9-i mentességi kérelme alapján indították. A JPMorgan [...] -án az engedékenységi közlemény értelmében bírságcsökkentést kérelmezett.

⁽¹⁾ HL L 1., 2003.1.4., 1. o.

⁽²⁾ A 2012. évi Wheatley-féle felülvizsgálatot követően az Egyesült Királyság kormánya egy sor új intézményt javasolt a LIBOR igazgatására és felügyeletére.

⁽³⁾ A CHIRD termékek árazása tükrözi a különféle futamidőkre vonatkozó CHF LIBOR-értékeket is. Ezért az egy adott napon kiigazítandó, vonatkozó CHF LIBOR futamidő befolyásolhatja a CHIRD-ügylet által a banknak fizetendő, illetve a bank által a CHIRD-ügyletnek fizetendő pénzforgalom összegét.

- (7) 2013. július 24-én a Bizottság az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése értelmében eljárást kezdeményezett a határozat címzettjei ellen azzal a céllal, hogy azokkal vitarendezési megbeszélést kezdeményezzen. A Bizottság és a felek közötti vitarendezési megbeszéléseket követően a felek a 773/2004/EK rendelet⁽¹⁾ 10a. cikkének (2) bekezdése értelmében – kizárólag az ezen eljáráshoz kapcsolódó vitarendezés céljából és bármely egyéb eljárás sérelme nélkül – vitarendezés iránti hivatalos kérelmet nyújtottak be a Bizottságnak (a továbbiakban: a vitarendezési beadványok).
- (8) A Bizottság 2014. szeptember 23-án kifogásközlést fogadott el, és mindkét fél megerősítette, hogy a kifogásközlés figyelembe vette vitarendezési beadványaik tartalmát, valamint hogy továbbra is elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett. A versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottság 2014. október 17-én kedvező véleményt nyilvánított, és a Bizottság 2014. október 21-én elfogadta határozatát.

2.2. Címzettek és időtartam

- (9) A határozat négy címzettje a 2008. március 6. és 2009. július 13. közötti időszakban a Szerződés 101. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkét sértő kartellben vett részt.

2.3. A jogsértés összefoglalása

- (10) A jogsértésben részt vevő felek a következő versenyellenes magatartást tanúsították: a 2008. március 6-tól 2009. július 13-ig terjedő időszakban a JPMorgan egyik kereskedője több alkalommal egyeztetette az RBS egyik kereskedőjével az RBS következő (főleg 3 és 6 hónapos) CHF LIBOR-adatszolgáltatásait azzal a szándékkal, hogy a CHIRD-kereskedési pozíció tekintetében előnyt biztosítsanak a kommunikációban részt vevő felek legalább egyike számára. Ennek érdekében az RBS kereskedője megkönyékezte az RBS CHF LIBOR-adatszolgáltatásért felelős alkalmazottját (legalábbis erre hajlandóságot mutatott), és igyekezett rábírni arra, hogy egy bizonyos irányú, sőt adott esetben meghatározott értékű becslést nyújtson be a BBA-nak. Az RBS és a JPMorgan kereskedője az egyeztetéseken felül alkalmanként információt cserélt az aktuális és jövőbeni kereskedési pozíciókról és szándékolt árakról is.
- (11) A jogsértés földrajzi hatóköre az EGT egészére kiterjed.

2.4. Korrekciós intézkedések

- (12) A Bizottság a határozatban a bírságokról szóló 2006. évi iránymutatást⁽²⁾ alkalmazza. A határozat bírságot szab ki a fenti (5) pontban említett két JPMorgan-vállalkozásra.

2.4.1. A bírság alapösszege

- (13) Az érintett vállalkozásokra kirovando bírság alapösszegét az árbevételre, a jogsértés természeténél fogva különösen versenykorlátozó jellegére, a kartell időtartamára és földrajzi hatókörére, valamint az összejátszásra irányuló tevékenység pénzügyi referenciamutatókhoz kapcsolódó jellegére tekintettel kell meghatározni, és azt egy további összeggel kell megnövelni annak érdekében, hogy a vállalkozásokat a jövőben elrettentse a hasonló jogellenes gyakorlatoktól.
- (14) A Bizottság rendszerint a vállalkozásoknak a jogsértésben való részvétel utolsó teljes üzleti évében szerzett árbevételét veszi figyelembe⁽³⁾. Mindamelllett eltérhet ettől a gyakorlattól, amennyiben az ügy jellemzői miatt más referencia-időszak alkalmazása indokolt⁽⁴⁾.
- (15) A szóban forgó jogsértés tekintetében a Bizottság a két bankba befolyó pénzforgalom figyelembevételével, azok CHF LIBOR-hoz kötött, az EGT-ben székhellyel rendelkező partnerek által a címzettek jogsértésben való részvételének időszaka során jegyzett CHIRD-portfóliójának évesített értéke alapján kiszámította a JPMorgan és az RBS éves árbevételét. A CHIRD-üzletág sajátosságainak figyelembevétele érdekében – ilyen többek között az üzletágra jellemző nettósítás, azaz az a gyakorlat, hogy a bankok által vásárolt és értékesített derivatívák forgalmának meghatározása során a befolyó és kifizetett összegek egyenlegét veszik figyelembe – a Bizottság a számítás során az árbevétel értékét egységes tényező alkalmazásával diszkontálta.

2.4.2. Az alapösszeg kiigazítása: súlyosbító és enyhítő körülmények

- (16) A Bizottság nem alkalmazott súlyosbító vagy enyhítő körülményeket.

⁽¹⁾ A Bizottság 2004. április 7-i 773/2004/EK rendelete a Bizottság által az EK-Szerződés 81. és 82. cikke alapján folytatott eljárásokról (HL L 123., 2004.4.27., 18. o.).

⁽²⁾ HL C 210., 2006.9.1., 2. o.

⁽³⁾ A bírságokról szóló iránymutatás 13. pontja.

⁽⁴⁾ A T-76/06. sz., *Plásticos Españoles (ASPLA) kontra Bizottság* ügy (még nem tették közzé) 111–113. pontja.

2.4.3. A 10 %-os forgalmi küszöb alkalmazása

- (17) Az 1/2003/EK rendelet 23. cikkének (2) bekezdése szerint az egyedi vállalkozásokra az egyes jogsértések kapcsán kiszabott bírság nem haladhatja meg az adott vállalkozás által a Bizottság határozatának időpontját megelőző üzleti évben elért teljes árbevétel 10 %-át.
- (18) Ebben az ügyben egyik bírság összege sem haladja meg az adott vállalkozás által a határozat időpontját megelőző üzleti évben elért teljes árbevétel 10 %-át.

2.4.4. A 2006. évi engedékenységi nyilatkozat alkalmazása

- (19) A Bizottság az RBS számára teljes bírságmentességet biztosított. A Bizottság továbbá a vizsgálatban való együttműködésére tekintettel 40 %-kal csökkentette a JPMorganra kiszabott bírság összegét.

2.4.5. A vitarendezési közlemény alkalmazása

- (20) A vitarendezési közlemény alkalmazásának eredményeként a Bizottság a határozat mindkét címzettje esetében 10 %-kal csökkentette a bírság összegét, amely hozzáadódik az engedékenységi jutalom összegéhez.

3. KÖVETKEZTETÉS

- (21) Az 1/2003/EK rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottság a következő bírságokat szabta ki:

Vállalkozás	Bírság összege (EUR)
RBS	0
JPMorgan	61 676 000